

Mythologia, Venise, 1567 - IV, 10 : De Apolline

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[40\] : De Apolline](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IV

[Mythologia, Francfort, 1581 - IV, 10 : De Apolline](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IV

[Mythologie, Paris, 1627 - IV, 11 : D'Apollon](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IV

[Mythologie, Lyon, 1612 - IV, 10 : D'Apollon](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia*Venise, 1567 - IV, 10 : De Apolline, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 15/01/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/844>

Copier

Présentation du document

PublicationVenise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,
Res/4 Ant. 50
Formatin-4
Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination108r°-115r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Apollon](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière
modification le 25/11/2024

remur, introductam fuisse iudico. Hanc cecam, hanc stultam, hanc temerariam, hanc leuissimam, hanc amentium parentem, hanc bonorum nouercam appellant. Huic pro bene acceptis petarum sunt gratiarum actiones, at frequentissimæ pro calamitatibus contumeliæ & obiurgationes. Hæc eadē tantum exultationis, tantumq; imperium ab Homeri temporibus accepit, ut Iupiter de cælo ab ea prope fuerit detrusus, omnemque rerum administrationem & sceptrum ipsam ē manibus illa Ioui prope extorserit, sicut crediderunt insulsi homines. Atque ut summam dicam, nulla alia de causa excogitatum fuisse Fortunæ nomē ab antiquis crediderim, nisi ut hominum lamentationes a summi Dei cogitatione ad inane nomen, & ad numen quod nusquam existeret, diuerterent. Nam cum quid aduersum accidit, illud diuino consilio euenire constat, cum omnia a Deo proueniant. Quod si homines omnes sapientes essent, facile cū eo viro optimo dicerent, si bona de manu domini accepimus, quare non & mala sustineamus? at quoniā pauci sunt sapientes, cū pro acceptis malis doleamus, non ne præstat de vano nomine Fortunæ, q̄ de diuina prouidentia querat de Fortuna satis, nunc de Apolline dicamus.

De Apolline.

Cap. X.

Fuit Apollo, ut diximus, Latonæ Iouisque filius, siquidem Latona a Ioue compressa vno partu Apollinem & Dianam peperit, ut ait Hesiodus in Theogonia;

Λυτὰν Ἰνὶ Λατῶναι καὶ Ἀπολλῶνι ἰσχυρῶς,
ἰσχυρὰ τε γένεσι σπέρματι πατρὸς ἐκπαλαιῶς,
Γένετ' ἄρ', ἀπὸ θυγὸς Ἀνὸς φιλότητι μετρεῖα.

At Phœbum peperit, peperit Latona Dianam.
Pignora cunctorum quæ sunt clarissima diuum,
Cælicolum regi magno coniuncta tonanti.

Quare Apollo ita gloriatur apud Ouid. se ē Ioue natum esse;
mihi Delphica tellus;

Et claros, & Tenedos, Panopæaque regia seruit.
Iupiter est genitor.

Herodotus autem in Euterpe non Iouis, at Dionysii filios fuisse Apollinem & Dianam scribit in his; Ἀπολλῶνα δὲ καὶ Ἀρτέμιδα, Διὸς υἱοὺς καὶ Ἰσίδος καὶ Διονυσίου υἱοὺς ἔσθαι, καὶ τὴν Λατῶναι γυναῖκα αὐτῶν εἶναι. Apollinem ac Dianam Dionysii & Isidis filios esse aiunt; Latonamque illorum fuisse nutricem, cum illos seruauerit. Nam Latona cum esset vna ex octo Diis Aegyptiorum, a Cere depositum apud se Apollinem seruauit, cum in insula Phœce siue natante ab impetu Typhonis Osiridis filios quærentia protexisset. hos filios qui Latonæ attribuunt, in Delo peperisse dicunt, ut testatur Cicero in actione 3. in Verrem. Poltridie cum spoliatum sanum viderent ii, qui Delum incolebant, grauiter ferebant: est enim tanta apud eos eius sani religio, ut in eo loco ipsum Apollinem natum esse arbitrentur. Atque Homerus hymnographus in Delo palmæ arborem fuisse loquit, quæ ostendebatur, cui innixa Latona Apollinem peperit, ut est in his;

Ἰσχυρὰ γένεσι σπέρματι πατρὸς ἐκπαλαιῶς,
Γένετ' ἄρ', ἀπὸ θυγὸς Ἀνὸς φιλότητι μετρεῖα.

In monte excelso deslexa, in vertice Cynthi,

Inopi

Mythologiæ.

Teopi ad primas ripas, palmisq; propinqua.

Et Ouid. in Epist. Cydippes;

Miror & innumetis structam de cornibus aram.

Et de qua pariens arbore nixa Dea est.

Nam Herodotus in Euterpe multas arbores palmarum in insula Plote vocata fuisse scribit, & templum Apollinis magnificentissimum, & aras tergeminas, & arbores tū fructiferas, tū ēt steriles, permultas. Plutarcus in vita Pelopidæ in ciuitate Tegyra natum fuisse Apollinē scribit, ibique esse duos fontes, quorum alter Palma, alter Oliua dicitur: montemq; Delum nomine, atque illa quæ de Tityo ac Pythone dicuntur, possunt omnia ad hunc ortū perducī. Sed ut res magis perspicua sit, verba Plutarchi ascribenda duxi;

10

μικρὸν δὲ ὑπερτάλλας, τὸν δὲ ἰσοπέλασαν πύργον, καὶ μνηστῆρας ἱαλλοκροῖσι· οὐ πόρῃ
σπυλὰ χρίον· ἀλλ' ἔχει τὸν μολύβδον ὑπερὶ καὶ ἀρμενίαν, ἔχει καὶ τοῦ ἰχθυῖος, ἔστι
τε μολυβδίνης τὸν δὲ μολύβδον, καὶ τὸν ὑπερτάλλον πύργον, δίδωσι καλῶς, καὶ πρὸς αὐτὸ κα-
ταβύσσονται τὸν μολύβδον καταχύσσει, οὗτος δὲ τὸν πύργον, ὅς ἐστι μνηστῆρας ποιεῖ λαλοῦντι
καὶ πλεῖστον καὶ φυχρὸν τὸν πύργον οὐκ ἐκέρχεται, ἀλλὰ μὲν φησὶν, οὐδὲ λαλοῦντι ἔχει τὸν
μολύβδον, οὐ φησὶν μολύβδον, ἀλλὰ μολύβδον τὸν δὲ ἰσοπέλασαν. Nec longe hinc fa-
nē distat Apollinis Tegyrii templum & oraculum non multo iam tempore
eversum, quod vsque ad Medorum bellum cum praesideret summæ rerum

20

Echecrates vaticiniis ac responsis floruit. Hic fabulantur Deum natum esse, cui loco finitimus est mons Delus nominatus, ad cuius montis radices vnde Melæ fluuii cessant. Post ipsum templum gemini fontes scaturi, suauitate aquarum, & copia, & frigore mirabiles : quorum alterum Palmam, alterum Oliuam nominant his etiam temporibus. Neq; verum quidem est quod inter duas arbores, sed inter duo fluentia vteri pondus Dea deposuerit. Multos fuisse Apollines scribit Cicero lib. 3. de natura Deorum his verbis; Apollinum antiquissimus is, quem paulo ante ex Vulcano natum esse dixi, custodē Athenarum. Alter Corybantis filius, natus in Creta : cuius de illa insula cū Ioue ipso certamen fuisse traditur. Tercius Ioue natus & Latona : quem ex

30

Hyperboreis Delphos ferunt advenisse. Quartus in Arcadia, quem Arcades Nomionem appellant, quod ab eo se leges ferunt accepisse. Atque cum tot Apollines fuerint, reliqui omnes silentur, omnesq; res aliorum gesta ad unū Apollinē Latonæ & Iouis filium referuntur. Hic multos filios habuisse dicitur à variis mulieribus; ex Aethusa Neptuni filia Eleutherum suscepit, & Corycia Nympha, Lycorum, & Thyia, vel, ut aliis magis placet, & Melane filia Cephisai, Delphum, ex Acachallide, Phylacidem, & Philandrum & Na- xum, & Cyrene Nympha, Arisleum. Chironem, & Thero Phylantia filia, & Chrysote, Coronum, & Syllide Nympha, Xeuxippum, ex Asterie, Id- monem & Sinope, Syrum, & Dia Lycaonis, Dryopem & Manto, Mopsum, &

40

Melia Oceani, Ténarum vatem ac diuinatorem, & Hymenium. et ne singulis matribus ab ipso Apolline factis numerandis diutius immorer, Linus, Philisthenes, Iamus, Laphetus, Anius, Argeus, Ilaira, Psyche, Philemon, Garamantes, Acteus, Branchus, Nomius, Eurynome, Dorus, Laodocus, Polypetes, alique complures dicuntur fuisse Apollinis filii. Fuit autem Aesculapius omnium filiorum Apollinis celeberrimus, quem Iupiter fulmine confecisse dicitur, quia mortuos per medendi peritiam in vitam reuocaret. Id grauius ferens Apollo cum vlcisci non possit Iouis in se iniurias, omnem iræ impetum conuertit in Cyclopes, quos, quia flumina Ioui fecissent, sagittis confecit. Ba
re indi-

re indignatus Iupiter Apollinem ē cœlo relegauit. Quod ita scripſit in Argonauticis Orpheus;

*Ἰουπὶτὲρ ἀφῆκεν φεισίδην, Ἰπποτὶ παῖα
Διὶ τῆσσι, Ἄπολλον Διὶ δ' ἀποκτείνῃ μῆτι.
ἐν τῇ δὲ τῇ ἀνάλυσις ἀνακλῆται τῆσι, ἐν τῇ
Ἐν φεισίδην Ἰουπὶτὲρ ἀφῆκεν φεισίδην ἀνάλυσις.*

Inde Pheris Admetus adest; seruiuit Apollo
Huic olim, cuperet vitare is cum Iouis iram.
Cyclopa quoniam confecerat ille sagittis,
Atq; neci dederat Asclepi pignoris ergo,

10

Inde demissus ac exul errabundus mortalium calamitatibus factus est obnoxius, ut testatur Lucianus in dialogis mortuorum. Hic idem Deus propter inopiam rerum omnium victui necessariorum mortalis omnium miserrimus factus operam suam Admeto Thesaliæ Regi pascendis armentis concessit. Vel, ut alii maluerunt, datus est in seruitutem Admeto, qui, quoniam oues pauit, vocatus fuit Nomius & Agreus, ut ait Pindarus in Pythicis in his;

*καὶ ἄγχι ἀπὸ δαίμονος
Ἀδμετὸς ἔσθ' ἔστι φιλοῖσι,
Ἀγρεὺς ἐν δαίμονος μὲν.*

Et clarum Apollinem
Viris lætitiā amicis
Propinquum custodem ouium.

20

Huic eodem die natus Mercurius vesperi boues surripuit, ut est in hymno Homeri in Mercurium;

*Ἡμεῖς γὰρ οὐκ ἔσθ' ἔστι φιλοῖσι, Ἰουπὶτὲρ
Ἐν τῇ δὲ τῇ ἀνάλυσις ἀνακλῆται τῇ ἀνάλυσις.
Editus is mane est. cytharam pulsauit eadem
Luce, boues Phœbo celauit vespere raptos.*

Deinde cum quereretur apollo, Mercuriumq; minis terrere conaretur, ut boues per furtum raptas sibi restitueret, idem Mercurius pharetram etiam surripuit; qua re cognita coactus est ridere Apollo, ut ait Hora. in t. Carminū;

30

Te boues olim nisi reddidisses
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra
Risit Apollo.

Cum Pindarus oues, alii boues pauisse Apollinem inquirant, Callimachus tñ in hymno in lauacrum Apollinis equas illum pauisse asserit in his;

*φεισὶδὲ καὶ ἐν τῇ ἀνάλυσις ἀνακλῆται τῇ ἀνάλυσις
Ἰουπὶτὲρ ἐν τῇ ἀνάλυσις ἀνακλῆται τῇ ἀνάλυσις.
Dixerunt Nomium Phœbum, ex quo tempore ad vndas
Amphrysi Deus egit equas pallum ille iugales.*

40

Qua de causa habitus est Deus postea pastorum vnā cum Pale, ut ait Virgil. in Aegloga quinta;

Ipsa Pales agros, atque ipse reliquit Apollo.

Et in tertio. Georg.

Te quoque magna Pales, & te memorande canemus
Pastor ab Amphryso.

Huic lupus sacer existimatur, quia cum infestum sit animal gregibus & ar-

E c mentis

Iupiter est genitor : per me quod eritq; , fuitq; ,

Estq; , patet : per me concordant carmina neruis .

Perutile sanè & præclarum inuentum fuit Apollinis musica, quæ tanquã so-
latium quoddam, & ad obliuionem humanarum calamitatum remedium,
quibus vita hominum vndique septa est, fuit inuenta. verum illam nunc ma-
gis effeminatunt quam cõueniebat, vt Chromaticum melos adhibe- unt ad
demulcendos animos; nunc magis virilem fecerunt: nunc ex his ambobus
modulis fecerunt permistam, sicuti requirebat rerum presentium ratio. Neq;
rudis omnino aut inurbanus habitus est, qui musicæ non fuisset ignarus. 19
Alius fuit musicæ modus, cum per numeros animi in bellum essent incitan-
di, alius modulus fuit in conuiujs, alius inter Deorum sacrificia. Qui enim
modulos rectè cognouerit, & quibus ex numeris componantur singuli, ille fa-
cile ad omnia tempora musicam rationem accommodabit. Fuerunt hæc ipsa
de causa Musæ in eius tutela creditæ, quatum & dux & pater Apollo fuit exi-
stimatus. Fabulantur Linum Amphimaro Neptuni filio & Vrania genitum
fuisse; qui cum omnes mortales gloria musicæ antecelleret, ab Apolline, cui
se cantu conferebat, fuit extremo supplicio affectus; cui etiam parentant
ante sacra Musarum. Huic Deo sacer creditus fuit oleaster, quia iuxta oleam
& palmanatus sit, vt quidam putarunt; ego vero crediderim, quod illa plan- 20
ta solem maxime amet, cum in locis frigidis non nascatur. Quod illi sacer
sit ita Theocr. ait in Herc. Leonicida;

Χλωρὴ δὲ φοινῶν ἀνὰ λαὸν ἱερὸν
ἵπτο δρυὶ ῥόνη, καὶ λυγρὸν ἔστιν ὄνκος.

Atque vitens oleaster Apollinis ipse sacratus,

Ac purus; coma sacra Deo frondefecit adulto.

Et quoniam musica fuit Apollinis inuentum, illi consecrata; etiam cicadas,
canorum omnino animalis genus exillimarunt, & fidiculæ piscem, vt hocam
Mercurio, Triglem Heate, phalaridem Veneri, susaneos Dionysio, vt ait
Dorion in piscibus. Hic Deus patrius & ciuitatis defensor creditus fuit ab
antiquis Atheniensibus, ad cuius Dei memoriam mos fuit priscis Athenien- 30
sibus comam nutrire, & aureas cicadas capillis adnexas gestare, vt his verbis
testatur Thucydides; καὶ ὁ ἀρχαῖος νόμος τῶν ἀθηναίων οὕτως ἦν· ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι
ἄνθρωποι ἄνδρες ἱερὰν καὶ ἀγῶνιστον, καὶ ἁγῶνιστον ἔχοντες ἑαυτοὺς ἔδεικνυντο
τῶν ἑστῶτων πραγμάτων. Atque antiqui, qui inter illos diuicijs præstiterunt, nec
longum intercedit temporis spatium, ex quo lineas tunicas gestare cessarunt,
& aurearum cicadarum corymbos è capillis capitum dependentes. Verũ rem
hanc apertius patefecit Aristophanis enarrator, in his; ἡρχαῖος νόμος τῶν ἀθηναίων
ἦν ὅτι καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἄνθρωποι ἄνδρες ἱερὰν καὶ ἀγῶνιστον, καὶ ἁγῶνιστον ἔχοντες
ἑαυτοὺς ἔδεικνυντο τῶν ἑστῶτων πραγμάτων. Antiquissimi Athenienses aureas
cicadas capillis implicitas gestabant, quoniam cum musicæ sint cicadæ, sa- 40
cratæ sunt Apollini; qui patrius est Deus illius ciuitatis. Hic Deus etiam
celeberrimus fuit ob diuinandi artem & vaticinia, eoquæ maximè omnium
Deorum ab omnibus serè gentibus in honore habebatur; cuius taberna que-
dam & officina responsoꝝ diuinitissime patuit in Delphis præter cetera loca.
Scriptum reliquit Lucianus in dialogo de Astrologia, virginem quãdã apud
Delphos prædicendi munere functam fuisse; cum tamen draco esset sub tri-
pode, qui vocem emitteret. Fabulantur tamẽ nonnulli Apollinem vaticinã-
di artẽ à Pane didicisse, vt ait Apollodorus lib. 1. in his; ἀπὸ Πανὸς δὲ τῆς μαντικῆς

Ec 2

Mythologia.

καὶ παλὴν παρὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Διὸς καὶ Ἡφαιστοῦ, καὶ οἱ Δελφοὶ χρησμοδοῦναι εἶπε. Διὶ δὲ φρονεῖν τὸ μαντικὸν ἀνέχοντες ἱερὰ καὶ ἄλυσαν αὐτὸν περιάβοντες τὸ χάσμα, τοῦ ποταμοῦ τὸ μαντικὸν παραλαμβάνειν. Apollo autem vaticinandi arte ex Pane Iouis & Thymbreis Nymphæ filio percepta Delphos se contulit, quo tēpore Themis dabat responsa. At vbi illum Pytho serpens impediret quo minus penetraret ad hiatum, eo cæso Apollo loco oraculi ipse potitus est. Erat enim, vt quidam antiquorum tradiderunt, tripas aureas: sub quo serpens in adyto templi Apollinis Delphici, è quo loco responsa dabantur: atque is tripas hac de causa illi dicatus fuit. Fama est, vt testatur Plutarchus in Solone, Milesios hospites nonnullos à Cois piscatoribus aliquādo emisse retium iactū, & certa mercede conuenerunt Coi vt quidquid eo iactu cepissent, id esset hospitum Milesiorum. Aureum itaque tripodem reti annexum traxerunt: quem ferūt Helenā cū Troiam nauigaret iussu oraculi in eo loco deposuisse. Deinde cū nata esset cōtrouersia de illo tripode inter piscatores & Milesios, ciuitates ambæ causam illam publicè susceperūt, donec ad arma ventum est. Deinde cū vtrique Pythiam consulissent, responsum tulerūt sapientissimo omnium tripodem illum mitti oportere: cum omnibus assentiētibus Cois, qui pro illo antea decertauerāt, tripas ad Thaletē Milesium desertur, vt ait Laertius in eius vita: quem tamen Thales ad Biantem, vt se sapientiores remisit; & ab eo rursus ad alios eodem pacto trāsmisus, demum ad Thaletem denuo remittitur; quem ille eadē Ismenio Apollini dicari oportere inquit. Theophrasti tamen opinio fuit quod Bianti primū fuerit delatus, deinde Thaleti, & ad alios deinde, mox ad Biantem denuo remissus, Apollini Delphico consecratus fuerit. Fuit autem tripas, vt est in lib. 4. Iliad. vas vel æneum, vel aureum, quod tribus pedibus fulciebatur, ansasque siue aures haberet, quibus capiebatur, quorū vasorum vsus erat in sacrificiis. Horum alii seruabantur ab igne intacti atque *tripodes ἀσβεστοί*, sic dicebantur, oblatis siue depositi tripodes scilicet; quorum formæ ita fecit mentionem Hom.

καὶ tripas ἀσβεστοί φησι.

30 Et tripoda auritum ferre.

Illi tripodes, qui imponebantur igni & quibus utebantur in sacris, dicebantur *ἱερὰς tripas*, hoc est igni impositi, de quibus ita meminit idem poeta;

τοῦ μὲν τρεῖς αὐτῶν πόδας tripas ἱερὰς φησὶν.

εἰς δὲ δουλοκράτην τοῖς ἐκείνους ἀναλίσκει.

Impositumque igni victori dat tripodem, quem

Bis senos superare boues rebantur Achiui.

Sunt qui dicant tripodes mensas fuisse in Apollinis Delphici templo, super quibus recumbentes Phæbades responsa redderent, quas etiam mensas cortinas vocarūt, à corio Pythonis ita dictas, cum eo tripas Delphicus tegeretur.

40 Alii tamen cortinam vas esse crediderunt tribus effultum pedibus, in quod mergebatur Phæbas vaticinatura. Alii sellam, quæ tribus pedibus fulciretur, tripodem esse senserunt, super qua sedens oracula daret; quod videtur testari Callimachus in lauacrum Dianæ;

τοῦ ποταμοῦ μαντικὸν πόδα σπονδοῦντος ἔλεγε.

Nondum cura mihi sedes tripodis fuit ante.

Alii vas pulueribus plenū, vt sensit Hellanicus. Strabo diuinum domiciliū, speluncā scilicet profundā. Huic Deo laurus sacra putabatur, non solū quia Ladonis filiam ab Apolline amatam in illam arborem conuersam esse fabulantur,

Iantur, ut testatur Ouid. lib. 1. Metamorph. sed etiā quia naturæ ipsius Apollinis conuenit, cū arbor sit natura calida, quæ fulmine minime cūgitur, quare fuit *Ἀπολλωνία* dicta siue arcēs ac repellēs mala. neque timet anni iniuria, sed semp frūdet, neq; vnquā senex apparet. eius odor ad vitādā pestilēciā cōmodus est, ut ait Herodianus; atq; nō mediocriter cōfert diuinationibus, siquidē eius folia sub puluinari dormientiū posita vera somnia gignere putātur. Huius arboris coronæ Apollinis tēplis appendebātur, & vates coronabātur, dicebanturque lauri foliis vesci, quod vtilia vaticinia capientibus significantes munera & sumptus in victum reportabant, ut testatur Isacius. Nicander Actolus is, qui Alexipharmaca scripsit, quiq; Apollinis Clarii fuit sacerdos, scriptum reliquit in Aemonia primum apud Tempe laurū fuisse inuentam, quod innuit in his;

Παλλὰς δ' ἢ σῖνος ἔστιν ἢ πίονα, ἢ ἀπὸ δάφνης

τρυφίλει, ἢ δαίμονα φέρει ἐν καυλῷ αἰφύει.

Vel purum vitis potum fer, vel dato lauri

Aemonix, pastinacamque, aut caulia cedens:

Apollinis Ismenis diuinationo non fiebat per responsa, sed per illa animalia q̄ comburebantur, sacerdotes futura vaticinabantur, ut ait enarrator Sophoclis. Magi præterea & Scythæ per lignum myricæ vaticinabantur, & p alias multarū aliorum arbustiorū virgas, quod genus vaticinii à Medis etiam seruari solitum scriptum fuit à Dione lib. primo Tertiarū Compositionis. Sicuti Iamidæ per pelles casarū victimarum ignibus impositarum, si recte inciderentur: cum aliās astragalus super mensis impositis Deorum vaticinari mos fuisset. In Lesbo præterea fieri solita per virgas myricæ vaticinia testatur vel cognomē ipsius Apollinis, qui inde Myricæus vocatus fuit à Lesbiiis. Scriptum reliquit præterea Archæus in iis quæ memoriæ prodidit de Archæanatide ac de bello Erythreo, Appollinem apparuisse in somnis Archægetæ summo eius expeditionis Imperatori, qui ramum gestaret myricæ: quare illam plantam illi Deo gratam putarūt. Metrodorus præterea in quodam libello quem scripserat de Consuetudine, antiquissimam plantam esse myricā putasse videtur, quæ etiam Aegyptii per pompam Iouis coronarentur. Verum hanc sententiā ita attigit paucis idem Nicander in Theriacis;

ἡ δὲ myrica δάφνη, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἰσμενίου

ῥάκτου ἢ ἐκ τῆς τρυφίλει, ἢ ἐκ δάφνης

παντοσθενὲς ἀποσπᾶται ἐν ἡμέτῃ, καὶ θύει δάφνη.

Inde nouum fruticem sterilis tu sume myricæ,

Quæ vates veneranda viros est inter. Apollo

Iura vitum huic tribuit, venturaq; dicere clarus.

Erant autem multi modi diuinationum apud antiquos, siquidem vel volatus auium, vel obseruationes tripudiorum, vel auguria, vel intuitus auium, vel exta victimarum, vel signa de cœlo, vel prodigia, vel portenta, vel rīsa Deorum, vel somnia, vel astra, vel aqua, vel ignis, vel mortui futura prædicebant ac præmonstrabant, vel alii modi, quos omnes recensere foret superuacuum. Nam & Virg. quosdam numerauit in 3. Aeneid. hoc pacto;

Troiugena interpret Diuum, qui numina Phœbi,

Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentis;

Et volucrum linguas, & præpetis omina pennæ.

Præruut autem duo Dei tantum, quorum celebrarentur responsa, Iupiter & Apollo:

Mythologiae.

Apollo: quorum ita fecit mentionem Aeschylus in Eumenidib.

*καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος, τῶν ἐν ἱερῶν καὶ αἰὲς
τῶνδε καλῶν.*

Oracula ipse cum Iouis, tum dein mea
Confidere impero.

Veruntamen idem Aeschylus testatur in Sacerdotibus Apollinem à Ioue prius accipere responsa solitum, deinde eadem dare potentibus, ut est in his carminibus;

10

*τίλλας ὅρας τὰ χρεῖα. τῶντα γὰρ ποτὶ
Ζεὺς ἰκέει, καλῶν.*

Citissimè hue venire; namq; talia
Apollini pater loquenti suggerit.

Vocatus fuit autem Apollo Ἀπολλῶν à Delphicis, quia cum prius Neptunus Delphis coleretur, at Apollo in Calabria, loca mutarunt inuicem; sic. n. illum vocauit Lycophron;

τὸν Τεχνοκρίτῳ καλεῖσθαι Ἀπολλῶνα.

Locum Dei murantis, atq; mœnia Condentis.

Huic Deo cygnus etiam dicatus est, quia diuinet ac vaticinetur quando moriturus sit, & quasi præ lætitia canter, cum prospiciat quantus bonorum cumulus sit in morte, vel certe quantam molestiarum, quæ sunt in hac miserrima vita, frequentiam sit relicturus: quam causam & cantus, & cur dicati sint Apollini cygni, ita scripsit Cicero in primo Tuscul. disput. Itaq; commemorant, ut cygni, qui non sine causa Apollini dicati sunt: sed quòd ab eo diuinationem habere videantur, quia prouidentes quid in morte boni sit, cum cantu & voluptate moriantur. Fuit autem templorum omnium opulentissimum Delphici Apollinis, quippe cum vel mille aureos lateres Cæsar ille ob insignes diuitias celeberrimus aliquando dono miserit, ut testatur Zézès hist. prima, ut aurea tota ara Apollini ex iis strueretur. Fuit & alius infinitus propè Regum & Imperatorum munerum numerus angustissimorum, ut videtur innuere Ouid. in Epist. Cydippes;

30

Et modo porticibus spatior, modo munera Regum

Miror; & in cunctis stantia signa locis.

Tribuebatur Apollini ars medendi, & sagittarum scitè emittendarum peritia, quod his verbis significauit Ouid. lib. 1. Metamorph.

Inuentum medicina meum est, opifexq; per orbem

Dicor; & herbarum subiecta potentia nobis.

Et Callimach. in hymno in Apollinem;

τίχρη δ' ἀμφιλαφὲς ἔστι, καὶ τέρει, καὶ ἀσπίλλος.

40

ἀπὸ δὲ νεότητος ἰσχυρὸν δέρος, καὶ οὐκ ἀνδρῶν.

φείδω γὰρ καὶ πείρω ἱκανέμεναι καὶ ἀνδρῶν.

ἀνδρῶν δὲ θύμῃ καὶ μύσσει, ἐκ δὲ φείδω

ἐστὶν ἰδιότης ἀνδράσιν ἀνδρῶν.

Arte magis varius nullus, quàm clarus Apollo.

Sunt illi artifices cantus curæ: ille sagittas,

Ille arcus curat, pariterq; oracula, vates,

Suffragia. ex illo didicerunt funera primum

Disferre, & gelidæ vitare pericula mortis.

Hunc Deum & aureos calceos gestare, & omnia propè aurca habere finxit

Calli-

Callimachus ex antiquorum opinione; & semper esse iuvenem, neq; vnquā pubescere, aut lanugine prima barbx vestiri, ut est in his versib.

Χρυσία γὰρ πλάται, γὰρ ἑλιδεύει, ἥ δ' ἐπαιρται,
ἔτι λυρή, τέ, τ' ἄρμα τέ λούται, ἔτι φερύτρη.
Χρυσία καὶ τὰ πίδαλα, σπλνχρῆται γὰρ ἀσπίδων.
καὶ τὰ πλουτίαι, πύθωνι τὰ μὲν γὰρ.
χρυσὸν δὲ καλὸν, καὶ ἂν ἦεν, ὡς περὶ φιδίον
Δελφῶν τοῦ βίου ἐπὶ χρῆσι ἄλλοι παρῶν.

Aurea sunt Phœbo hæc; vestisq; & fibula in illa;
Tum lyra, tum chordæ, ex humero pendensq; pharetra.
Calcei & ex auro vtriq; auri diues Apollo est.
Possidet is multa; quod Pytho ostendit. & idem
Formosus semper, semper iuuenisq; : nec illi
Fœminæ quantum nigrent lanugine malæ.

10

Scriptit Homerus in hymno in Apollinem, Apollinem ipsum vocatum fuisse Pythium, quia Typhonem sagittis interemerit; qui solis calore postea corruptus Apollini Pythio nomen dedit. Nam φθίσκειν putrescere significat, ut est in his carminibus;

ἔσ' ἰπυόεσσι φθίσκειν ἀπείλας
Ἐνταῦθα νῶ πύθιν ἐπὶ χθονὶ θύετται μὲν.

20

sic inde precatus Apollo est:

Putrescas tellure iacens, campōq; feraci.

Tum idem paulopost;

ἰδὲ ἀνέκτα
Πύθιη καλίσσεν ἰπυόεσσι, θύετται μὲν δὲ
Ἀπὸ πύθιν πύλας μίμν' ἔρως ἐλάσσει.

inde vocarunt

Pythion hunc regem cognomine, putruit illic
Quod monstrum radiis, & claro lumine solis.

Fabulati sunt antiqui hunc è terra à Iunone pugno percussa natum esse, quē serpentem fuisse crediderunt, at non Typhonem; ut scripsit de illo Nican-
der Colophonius in his;

30

ὡς ἄρα φονέσσει μάλιστα χθὺς καὶ χερὶ σπῆρσι
κενὸν δὲ ἄρα γαῖαν φερέσσει.

Sic effata grauis percussit robore dextræ

Tellurem; motumq; solum est cum fœcilibus agrī.

Cæsus fuit hic Python serpens non procul à Cephisso flumine, qui fuit ad radices montis Parnasi, ut ait Dionysius in libello de situ orbis. Scriptum reliquit Ovi in 1. lib. Metamorph. Pythia postea in honorem Apollinis fuisse instituta, quæ non à Typhone putrefacto, sed à serpente, fuerunt instituta, ut in his scribitur;

40

Instituit sacros celebri certamine ludos,

Pythia perdomitæ serpentis nomine dictos.

Celebrabantur autem in ludi vere ineunte ab omnibus Cycladum incolis, sicuti tradidit Dionysius in lib. de situ orbis in his carminibus;

γόνυ δ' ἀπείλκων χερσὶν ἀεζύρεται ἀπαθῶν
ἀρχομένη δὲ καὶ πύθιν ἵππο ἵππο, ἰδὲ τὸ ἔργον
ἀπὸ πύθιν ἀπείλκων καὶ ἀπὸ πύθιν ἀπείλκων.

Instituere choros omnes, victoria quando

Grata

Mythologia:

Grata fuit, cum iucundum ver incipit; & cum
Arboribus dulces nidos subtexit Aedon.

Omnes enim insulæ etiam, quæ fuerunt circa Delum ludos pro illa victoria instituerunt. Scripsit tamen Pausanias in Corinthiacis Diomedem à Troia redeuntem cum effugisset tempestatem, quæ Græcis ab Illo redeuntibus immixta est, apud Træzenios templum Apollinis Incensoris dicauisse, & Pyticos ludos in eius honoré instituisse. Erat antiquissimus mos ut pulchrior ex omnibus hymnis qui offerretur, in honorem Apollinis caneretur: postea vero cantus ad cytharam suū institutus, & aulædorum atque ribicinium certamina: & præmia ab Amphictyonibus de medio sublata, & coronarium dictat fuit propositum: & quadrigis exceptis, omnia, quæ in Olympicis aderant athletarum studia, in hæc recepta certamina. Deinde paulopost repudiata fuit ars aulædorum, & ex his ludis exclusa, quia iniucundum quiddam & triste præ se ferrent, cum elegi, funebresq; lamentationes his tibiis conuenirent. Mox additus est equorum cursus, & armatorum deinde, mox bigæ introductæ, atque variis temporibus & pullorum binorum iniugum cursus, & singulorum instituti, quorum nonnullorum mentionem fecit Ouid. libro primo Metamorpho.

10 Hic iuuenum quicumq; manu, pedibusue, rotaue
Vicerat, æsculex capiebat frondis honorem.
Nondum laurus erat.

Erat enim antiqua consuetudo iam tum à Thesei temporibus à Creta redi-
cis incepta, ubi ludos Deli instituit, ut victores palma coronarentur. Mox
coronis muratis mansit tamen consuetudo, ut omnes victores ubicunque es-
sent, palmam manibus gestarent, ut ait Paus. in Arcadicis. Ar corona laurea
propria fuit Delphicorum præmiorum, idque cum ob perpetuum vigorem,
tū quia arbor ipsa Apollini sit dicata. Verum de his ludis alio loco pluribus
pertractabimus. Fuerunt qui dixerint hos ludos non ob serpentem ab Apol-
line cæsum institutos fuisse, sed ob incolam quendam Pythum, (sic enim no-
minabant Delphos antiqui) ab Apolline confixum sagittis, qui ibi extabuit.
30 Atque per id tēporis ita nominabantur ea quæ corrumperentur, ut in Pho-
cicis inquit Pausanias. Scriptum reliquit Ephorus quo quidem tempore
Apollo in terras devenit, homines sylvestribus fructibus viuentes ac ferarū
more, mansuefecisse; atque id contigisse in Delphis primum, mox ad Pano-
peam urbem profectum crudelissimum & violentum tyrannum Tiryum in-
teremisse, audisseq; à Parnasiis hominibus alium esse tyrannum non minus
hominibus infestum Pythonem nomine, atq; cognomine Draconem, quem
& ipsum sagittis Apollo confecit. Atque inter pugnandum cum Io Pæan cla-
mitatum esset, quod mitte Apollo significat, mansit postea consuetudo ut
40 in Pæanibus & in omni lætitia alicuius victoriæ Io Pæan conclamaretur, ut
illud est Ouid. in secundo de Arte;

Dicite Io Pæan, & Io bis dicite Pæan.

Decidit in casses præda petita meos.

Inde Pæanes dicti sunt hymni, qui in laudem Apollinis compositi caneban-
tur: erat autem rhythmus eorum, ille plerumq; qui à Sophocle seruat in
hoc carmine in Oedipode Tyranno;

ἰεὶς δελιῶν πᾶσι.

Ieie Delie Pæan.

Quamvis duo fuerunt Pæanum genera, quorum usus erat etiam in bellis:
nam

nam horum alterum genus Marti ante bellum erat dicatum; alterum Apollini post victoriam. Cum cepissent igitur Pæanes in Apollinem cantari, cepit & Apollo vocari Ieius, ut Hæcæus Bacchus. Alii igitur *ἰεὺς* vel *ἰεῖος* hoc est à medendo, alii *ἰεὺς* vel *ἰεῖος* à mittendo scilicet dixerunt: quippe cum radii solis cum moderato calore demissi vitam mortalium conseruēt, at contra lætiferi sunt iidem radii si immoderatus calor extiterit. Alii vtrunque coniunxerunt, dixeruntque *ἰεῖος*, Ieius deinde dictus fuit. Quod autem Pæanes vocarentur cætilenæ in Apollinē compositæ, declarauit id Homeri in I. Iliadis;

ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος.

καὶ ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος.

ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος.

ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος.

ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος.

ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος, ἰεῖος.

Pæbeas iras placabant carmine Achidi
Per totas lucas pulchrum Pæana canentes.
Cantantes Pæbum, huic mulcebant pectora cantus.
Fuerunt tamen, qui putarint Pæanas dictos fuisse non quidem *ἰεῖος* vel *ἰεῖος*, vel à feriendo; sed potius *ἰεῖος* vel *ἰεῖος* quod placare significat: quoniam canebantur istæ cantilenæ ubi vel famem, vel pestem cessare precabantur, vel aliquod imminens malum diuertere diuino implorato auxilio. Inde Aesculapius Pæon dictus fuit ab Aristoph. in Pluto. quia morbos mitiget accessu re faciat.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Ἀεσκληπιὸς πᾶσι τοῖς νοσήσιν ἰατρεύει.

Aesculapium nactus benignum quod fuit
Pæonem.
Eius Dei laudes & res gestæ canebantur idcirco ad illum placandum, quod
his delectari putaretur, cum primus is, ut fama est, Iouis victoris laudes Satur
no de regno depulso cecinisset carminibus, cithara sumpta magnificisq; ve
stibus indutus, & coma mæstificè ornata: ut ait in secundo Eleg. Tibullus;
Sed nitidus, pulcherq; veni; nunc indue vestem
Sepositam, longas nunc bene pectus comas
Qualem te memorant Saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Ioui.

Hic Deus eximie colebatur in Soracte Phaliscorum monte, cuius sacerdotes
nudis pedibus ad simulandam sanctitatem prunas accensas calcabant illæsi;
sed illud fiebat quibusdam additis medicamentis & antidotis, quæ res mul
titudinem hominum in summam admirationem & superstitionem adduce
bat. Id ita fuisse testatur Virg. lib. 1. in his;

Summe Deum, & sancti custos Soractis Apollo

Quem primi colimus: cui pineus ardor acernus

Pascitur, & mediam freti pietate per ignem

Cultores multa premimus vestigia pruna.

Habuit Apollo multos locos in quibus colebatur. Nam Homerus in primo
Iliad. Chrysen, Tenedum, Cyllamque ciuitates connumerauit, in quibus
præcipuè Apollo colebatur, nā ut de Ioue dictū est, & de Diis reliquis; vel à
ciuitatibus, in quibus sunt culti, vel ab euentu rerum, vel à conditoribus tē
plorum cognomina obtinuerunt. ut Delphinus dictus est Apollo, quia Del
phino similis in mari aliquando Gnosii nautis apparuerit, sibi que arā erigi
in litore iusserit, ut est in hymno Hom. in Apoll.

Ὁ πόρτις ἰσὺ τοῦ ὁρῶντος ἐν ἁγῶνι πόρτις

Ἐλπίστου ἐλπίστου ἐλπίστου ἐλπίστου ἐλπίστου

ff

sic

Mythologia.

sic mihi Delphino simili super æquoris undas
Ceruleas primum in nauim fuit impetus olim.
At Heliodorus Delphinium vocatum fuisse scripsit, quia in Pythone Del-
phinum draconem Latonæ vim inferentem sagittis confecerit, cuius hæc
sunt catmina;

Ἰσχυρὸν ἀντὶ τοῦ τοῦ Δελφίνου Πάρουτος

Αἰαφύρον τὸν τοῦ τοῦ Δελφίνου Ἰσχυρὸν.

Vel cum saxosis Parnasi in collibus arcu

Serpentem horrendum confecit is, atque sagittis.

- 30 Fuerunt qui dixerint ita dictum fuisse, quia Cassalium Cretensem in colo-
niam Apollo deduxerit, à Delphino vestus; alii quia Delphino similis na-
uis fuerit dux vsque ad finem Crissæum, & in Phocidem. Alii quia sub for-
ma delphini nauim conscenderit, & vsque ad eum locum per mare deuen-
rit, mox exilierit illuc, vbi Delphi postea sunt vocati. Verum nos has fabu-
losas, variasque opiniones, & fabulosa cognomina prætermittentes, illa tan-
tum summam percurramus, quæ cognitu necessaria sunt nostro huic susce-
pto negotio. Colebatur hic Deus & in Mileto & apud Mæonios, ab iis cau-
lis, quas superius recensuimus dictus. Abzus ab urbe Lyciæ, Acrita, Actius,
Accius, Agræus Alexicacus, Argentes, Agyreus, Aegyptius, Boedromius,
20 Cerdous, Curator, Carneus, Canus, Carnias, Carmeus, Clarius, Delius,
Didymeus, Diradiotes, Epicurius, Grynæus, Hylatus, Horius, Ismenius,
Latous, Læmius, Loxias Libylinus, Lycius, Maleater, Nomius, Napæus,
Orchicus, Pastor, Pythius, Prouis, Phænxus, Patærus, Patrons, Platanissius,
Parnopius, Philesius, Prælagus, Præstes, Phyllæus, Sthalcus, Smyntheus,
Spondius, Sciasles, Theoxenus, Thyreus, Tymbræus, Telphusius, Lilius,
Zosterius, aliaque complura fuerunt cognomina, quæ omnia numerare lon-
gum esset. Fertur hic Deus in varias formas ob amores fuisse mutatus, in
Leonem, in ceruum, in accipitrem. Mos fuit illi agnos immolari, vt testatur
Homerus lib. 4. Iliadis;

- 30 Εὐχὰς δ' ἄνωγε Λαοῖσι Διὸς υἱὸς ἄνακτορ Ἴδρ,
Ἀγρὸν πρῶτος ἴναρ σὺν ἰσχυρὸν ἰκατοῦσθαι.

Ipsæ roga Lycium Phæbum, qui est clarus ob arcum,

Et voue agnorum tenerorum sacra referre.

At Virg. in lib. 3. Aeneidos taurum illi immolari solitū scribit his versibus;

Sic fatus, meritis aris mactauit honores,

Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher Apollo.

Testatur Pausanias etiam in Bæoticis Thebanos taurum Apollini immolare
solitos, at postea immutatum fuisse morem vt bos domitus mactaretur: quod
ii qui missi fuerunt aliquando ad capiendum taurum cum nimis tardi fuis-
sent, & exdenda victimæ tempus inuaderet, bos à transeunte piauistro solutus
40 fuerit, & pro tauro mactatus, quæ postea mansit consuetudo. Memorix pro-
didit Euarches in Fabulis accipitrē fuisse sacratum Apollini, vnde illud est
Homeri;

Ἰσχυρὸν ἀντὶ τοῦ τοῦ Δελφίνου Πάρουτος

Nam celer accipiter sit Phæbi nuntius alex.

Atque hæc ex sunt ferè, quæ de Apolline fabulose tradita sunt ab antiquis.
Nunc quid per hæc senserint, velligemus. Appellarunt antiqui, vt sæpius
dictum fuit, varias vel naturæ vires, vel siderum, vel summi Dei in humanas

res

ctiones, variis Deorum nominibus. Quid enim per Apollinem intelligebat,
de quo tam multa tradita sunt in fabulis? Declarauit id Cic. lib. 3. de Natur-
za Deorum; illa autem, Balbe, quæ tu à cælo, astrisque ducebas, quam longe
serpant, non vides? Solem Deum esse, lunamque quorum alterum Apollinē
Græci, alteram Dianam nuncupant. Et Plato in Cratylo, vbi nominis rationē
perquirat, quæ ad quatuor facultates illius extenditur, ad musicam, diuina-
tionem, medicinam, peritiamque mittendarum sagittarum, Apollinem, nunc
quia non plures sint, nunc à soluendo, nunc à mittendo, nunc à rerum simplici-
tate dictum contendit, quæ Soli conueniunt omnia, ac nulli præterea. Quid
enim veritatem magis aperit quam sol, & omnem tenebrarum caliginem ex
humanis rebus dispeſcit? aut quid magis confert medicorum pharmacis?
siquidem herbæ quæ in apricis locis nascuntur, multo magis rei medicæ cō-
ferant, quam in vmbra aut in humidioribus locis nutritæ. Hic est generatio-
nis rerum & corruptionis vnicus autor, vt in lib. de iis sensu iure Arist. Hic
longissimè è cælo in terras radios suos minime debilitatos iaculatur; vnde
dictus est à poetis *ἄσπετος* è longinquo operans scilicet & *Λοξος*, quia obli-
quum habeat incesſum sub Eccliptica, & *Φαῖβος* à splendore luminis; & *Δελι-
ος*, quia occulta manifestet; & ab huiusmodi causis multa nomina obrinuit
quæ nulli certè, nisi Soli cōuenire possunt. Hic pestis & salutis solus est opi-
fex, quoniam in symmetria caloris vniuersa animantium vita, salusque con-
tinetur. Hic medius inter ceteros planetas, tanquam dominus, ceterorum
collocatur; quorum motus incredibilem efficere harmoniæ suauitatem cre-
diderunt Pythagorici, quare musicæ autor putatus est. Huic citharæ iouen-
tionem tribuerunt, quæ septem chordis prius muniebatur, vt ait Virg. lib. 6.

Nec non Threicius longa cum velle sacerdos

Obloquitur numeris septem discrimina vocum.

Qui chordarum numerus planetarum numero conueniebat: cum plurium
chordarum instrumenta musica recentiora sint vel Pythagoræ temporibus
vel Orphei. Hic Iouis & Latonæ filius fuisse creditur & in Delo natus; quia
post illam confusam mundi, vt vocant, materiam, ex qua vniuersa, quæ sunt,
creata creduntur, quæ *ἀνατὴν* quasi *ἀνδρῶν*, vt ait Plato, à latendo & ab insci-
tia fuit vocata, ab omnium rerum opifice Deo lux prima omnium prodierit.
Nam primū Solem & Lunam duo lumina maiora in principio creauit Deus
omnipotens. Nati dicuntur Apollo & Diana in Delo, quia continuo exorta
luce res cognosci & videri posse cœperint, cum prius in confusa & informi
materia omnia delitescerent. Qui Dionysii filios putarunt esse, vim & actio-
nes Solis Apollinem esse crediderunt, ac Dionysium esse Solem ipsum, cu-
ius filia sit Luna, cum à Sole patre lumen, vimque suam vniuersam accipiat.
Eadem ratione qua calor medioeris confert omnibus animantibus, putatur
Aesculapius, qui medendi artem callere, Apollinis esse filius. Huic Apollini
vt mitior esset, pestemque leuaret, vt à nonnullis traditum est, ludi Apolli-
nares fuerunt instituti. cuius cum dux sint potestates nimio calore & intem-
perie aeris perdendi, ad eam vim placandam, *Πραν* in hymnis cantabatur. In
imprecationibus contra Ieiū vocabant ab immittendis sagittis, at non à
medendo, vt quidam putarunt. Huius filius Aesculapius à Ioue irato fulmi-
ne percussus interiit: quia cum benignitas solis & temperies animantibus sit
salubris, aliquando ab inflammato aere pestis oritur, & in morborum graui-
tatem tota illa solis clementia vertitur: quare grauior sit pestilentia mediis

Ff 2 tempori-

Mythologia

- temporibus, quàm per summos calores, aut per eximia frigora. Neque illud mirum, quando vel in male affectis corporibus idem contingit: nam quæ firmis sanisque conferunt, eadem ægrotantibus plerunque solent obesse, vel propter imbecillitatē concoquentis in stomacho caloris, vel quia magni refert quò naturalis potentia, humorumque cursus diuertatur. Fit enim, tanquam in humanis corporibus, ita in hac rerū vniversitate aliquādo attrorū quorundā concursus; vnde concitetur aeris intemperies, ex qua nascitur pestilentia, quæ modò sit ex abundantia, modò ex inopia nimia humoris: quæ necessariò sequitur annonæ penuria, cum omnia inferiora gubernentur a superioribus, & illa omnia nō nisi Dei supremi & altissimi nutu quidquā agāt.
- 10 Apollo dicitur mortem filii grauer ferens Cyclopes Iouis ministros, fulminumque artifices interemisse, quod nihil aliud significat, nisi solis beneficio rabiem illam vaporum, qui pestem excitauerant, fuisse extinctos. Nam ex ipsis vaporibus quodammodo affectis morbos procreari constat, & salubritatem everti; & e vaporibus fulmina Ioui confici, cum illi sint fulminum artifices. Cum enim Aesculapius sit Apollinis filius medicus peritissimus, isque sit aeris optime affecti temperies, hanc temperiem eximius calor destruit, per quem vapores absumuntur, neque vsquam possunt consistere. Cū aliquid simile fortasse superioribus temporibus contigisset, vt fabulati sunt
- 20 de Phaethonte, ita ob hanc rem datus est locus fabulæ, quia ob fulmine occisum filium Apollo Cyclopes, quoddam fulmina faciebant, occiderit. E celo igitur descendisse per id tempus putatur, quia benignior & quasi humanior quàm antea, solis natura sentiebatur. Id cum ita contigisset, cognouerunt mortales Solem esse rerum omnium moderatorem: quare cum tepor illius conferat animantibus pauisse armenta Admeti putatur, & inter Deos agrestes non vltimum locum sortitus est. Laurus illi tum ob innatum calorem consecrata est, cuius ex attritu lignorum facile ignis eliditur, tum etiam ob diuinationem; quia eius folia sub puluinarī dormientis posita creduntur vera somnia gignere. Præterea illi, quibus natura Solis plurimum dominatur, (nam alii aliorum planetarum naturæ magis clam adheremus) multa facilius præsentunt, quare diuinationem & vaticinandi periciam Apollini tribuerunt. Huic Deo gryphes & corui ob similem vim præsentendi dicati sunt. Huic imago ab antiquis sangebatur, quæ dextra manu Gratiarum gestaret, at sinistra sagittas & arcum, quia multo plura sunt eius in humanum genus beneficia, quàm incommoda, quæ inferuntur. Hunc Deum semper iuuenem sinxerunt, quia sempiterna illa sublimia corpora nullam sentiunt senectutem, & quia semper eadem vis est solis, quamuis minime appareat nonnullis ob signiferi circuli obliquitatem. Capillos illi tribuerunt prælongos, ad explicandam vim radiorum, quem etiam intonsum vocauit Ho-
- 30 ratius in his;

Dianam teneræ dicite virgines,
Intonsum pueri dicite Cynthium.

sic & is poeta in his;

Ἰντὸν σὺν πᾶσι, μέλας δὲ δὴν δὴν ἄλλῃ.

Ἰντὸν σὺν πᾶσι, μέλας δὲ δὴν δὴν ἄλλῃ.

Cantamus Præterea Deum, qui est magnus Apollo,

Perpetuum, pulchrum, intonsum, semperque comantem.

Huic Deo antiquissimis temporibus sacram comam ephebi nutrire sole-

bant,

hant, quam eo tempore decisam Apollini dicabant & deponebant, cum similes esse Apollini cessarent: hoc est cum labra vel malæ prima lanugine velliebantur. Eam fuisse consuetudinem testatur Plutarchus ita in Theseo; *ἵσταντο δὲ τὴν ἐπὶ τῷ στόματι μεταβολὴν τῆς ἀλφειᾶς ὡς ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τοῦ νέου τοῦ ἀνέμου.* Cum mos esset illis temporibus, ut qui ex ephebis excesserant, in Delphos venirent, atque comæ primitias Deo offerrent: sicuti Zonam Dianæ consecrabant mulieres, cum virginitatis periculum esset. Lucianus tñ in Dea Syria morem fuisse apud Syrios scribit, ut barbaturum Apollinem fingerent, cum reliqui homines eum iuvenem & imberbem formarent. Istud autem ea de causa efficiebatur, quia imperfectam existimabant illam ætatem Assyrii, cum neq; ad naturæ summum accessisset, neque ob rerum præteritarum experientiam prudentia muniretur. At verò qui dicunt, quod Pythone serpentem sagittis confecit, cum parvus adhuc esset, quid aliud significant, quam solis naturam, & mundi nuper nascentis? cum enim sol nuper natus esset, & post illum omnia sidera, cepit sol vapores à terra, qui plurimi fuisse dicuntur, sursum suo calore attrahere: quo tempore pro natura infantium plena humoribus terra, multisque nebulis ex illis procreatis tecta, cum recens à cæteris elementis fuisset diuisa, omnia putredine plena erant, quæ ex humoris abundantia, aut certè sine humore, non contingit. Tum vero sol suis radiis nouam terram assidue illustrando, quasi sagittis quibundam ipsam putredinem feriens, paulatim exiccavit, salubremque animalibus sedem fecit. Neque aliam rationem aut causam fingendarum harum fabularum putauerim, nisi q; modo vires elementorum, modo sidera pro Diis colentes, suorum Deorum vires celebrare per has fabulas voluerunt. Nam fabulæ, quæ de Diis finguntur, ad rerum naturalium aut astronomicarum considerationem spectant: quæ de hominibus, ad vitam mortalium informandam & in melius vertendam. Sed de Apolline satis, nunc de Aesculapio dicatur;

10

10

De Aesculapio.

Cap. XI.

30

Aesculapium quidam Apollinis & Nymphæ Coronidis filium fuisse arbitrantur, sicuti testatur Homerus hymnographus in his;

Ἰστέον δὲ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τοῦ νέου τοῦ ἀνέμου.

ὅς ἐστιν ὁ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τοῦ νέου τοῦ ἀνέμου.

Ἄντιον ἐστὶν ὁ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου τοῦ νέου τοῦ ἀνέμου.

Morborum medicum canto, quem Diua coronis

E Phæbo peperit Phlegya olim filia Regis,

Dotius est ubi letus agerq; Amyniq; fluent.

Pausanias verò in Corinthiacis memorix prodidit Phlegyam Coronidis patrem Peloponessum ingressum filiam prænantem ex Apolline, quod tamē ille non senserat, secum adduxisse. Illa puerum in sinibus Epidauriorum enixa, illum in monte exposuit, qui ab eo eventu Tithias postea fuit vocatus. Ibi capra dicitur lac infantem præbuisse, quæ canis, à grege quem custodiebat, discedens, obseruabat. Hos cum deesse gregi pascor cognouisset, vniuersum pascuum peragrans puerum tandem & capram & canem inuenit; veruntamē cum ignis à capite infantis emicuisset, diuinum quiddam ratus eius rei famā per vniuersam regionem diuulgauit. Deinde fama dissipata est, quod quouis morbo laborantes homines ab illo Deo genito possent sanari. Fuerunt qui

40

qui